

ZENTA és VIDÉKE

HELYI ÉS VIDÉKI KÖZÉRDEKŰ HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztői helyiség:
Kigyó utca, 262 szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők
Kéziratok nem adódnak vissza.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:
Egész évre 4 frt — Félévre 2 frt — Negyedévre 1 frt
Egyes szám ára 10 kr
Hirdetési díjak: Egész oldal 20 frt — Fél oldal 10 frt
50 kr — Negyed oldal 5 frt 50 kr
Bélyégdíj minden hirdetés után 30 kr.

Kiadói hivatal:
Schwarz Sándor könyvkereskedése, hová a előfizetések és hirdetések intézendők és ezek díjai fizetendők
NYILTÉR PETIT SORA 15 KRAJCAR.

Bácsvármegye 1890-ben.

— Történeti visszapillantás. —
(Vége.)

Irodalom. Dr. Vály Béla „A magyar színdarab története” című jeles művével, országos pályázaton díjat nyert. Dr. Radics Ferenc újvidéki főgymnásiumi tanár „az Osztrák-Magyar-Monarchia képmé és irásban” című nagy munkában érdekesen leírta Bács-Bodrogh vármegyét. Dömötör Páltól a következő sikerült verses népies elbeszélések jelentek meg: A váltó, vagy őrizkedjél az uszorástól; Perlekedő atyfiak; Ujonezszokevény; Nemzetiségek; Selyembogár; A javulás útja vagy a magyar családi élet boldogsága; Hazugság a bűnök anyja. Szulik József kiadta „Ujabb költemények és műfordítások” és „Egy szerb költő dalaiból” című gyűjteményes munkáit. Danielovits Kálmán Virgil Aeneisének I-ső és II. énekét commentárral és szótárral ellátva adta ki. Dr. Pártos Béla „A Jogi szakoktatásról” értekezést írt. Ambrozovics-Meszlényi Ilona „Meghaltatott ima” című elbeszélést adott ki. Rónay István „Savoyai Engen herceg három hadjárata Bács-vármegyében” című történelmi tanulmányt írt. Konyovics István „Gazdasági Lapok” című szaklapokat indított meg. Rombai Dezső „A cukorrépa és annak termelése” cím alatt érdekes tanulmányt adott ki. Dudás Gyula „alföldi halmok” cím alatt egy régészeti tanulmányt írt. Népszerű felolvasások tartottak Zentán, Hódságon, Szekhegyen és Szivaczon.

Művészet. Eisenhut Ferenc palánkai hírneves földünk a budapesti őszi képtárlat számára több méltó feltűnést keltett képet festett. Szárics Imre zentai festőnk

a megye megrendelésére Pál Antal s Lovászy Mihály volt megyei alispánok arcképeit festette meg. Bilanics Ferencz novoszellői festőnk most Ujvidéken arcképfestéssel foglalkozik s többek közt Brankovics György patriarca arcképét készítette el. Eder Kálmán műfestő Baján telepedett le. Hegyei Géza ó becsei születésű zongoraművész Konstantinápolyban a szultán előtt játszott.

Építészet. Zentán a felsőhegyi rom. kath. új templom felépült és október hóban felszenteltetett. Titelen ág. ev. imaház épült és november hó 16-án felszenteltet. Folyamatban van Szabadkán a törvénykezési palota s Zomborban a Haynald árvaház építése. Az előkészítés stádiójában van a zombori kereskedelmi és ipariskola, valamint az újvidéki városi palota építési ügye.

Iskolák. Ó-Becsén erős, sőt mondhatni erőszakos mozgalom van egy algyimnásium létesítése ügyében. Jobb volna, ha a meglévő alapot egy kereskedelmi középiskola létesítésére fordítanák, erre égető szükség van — vármegyénk gymnásiummal ugy is tud van terhelve, van egy Szabadkán, Zomborban, Baján, Verbászon, Zentán, 2 Ujvidéken. Más megyékben, mint Tolnamegyében egyetlen egy sincs. Népiskolai tanító állomás 1889. 936 volt, új szerveztetett a lefolyt évben 21, jelenlegi összes számuk 957. Óvoda volt 1889-ben 40, a lefolyt évben 2 újat alapítottak úgy, hogy mostani összes számuk 41. E tekintetben vármegyénk az országban a harmadik helyen áll. Intézkedés van folyamatban arra nézve, hogy a Zomborban lévő férfi és nő szerb tanítóképezde külön választassék. Ujvidéken szerb tanítók árvái számára convictus van létesülöben. A zombori középkereskedelmi iskola a

harmadik osztály megnyitásával ezen évben teljessé lett. A bajai állami tanítóképezde a múlt évben október hó 18-án betöltötte fennállásának 26-ik, az újvidéki szerb gymnásium 25-ik évét.

Földmivélés. A földmivélés fokozatos emelkedéséről mi sem tanuskodik jobban, mint a gazdasági gépek nagy mérvű szaporodása. Ezelőtt a megye területén egyetlen egy cséplő gép működött, holott ma 1018 darab cséplőgépünk van, melyekből Szabadka város és területére 97 db., Ujvidék város és területére 32 db., Baja város és területére 28 db., Zombor város és területére, 19 db. Bácsvármegye községeire 862 db. esik. A lefolyt évben igen jelentékeny volt a gőzcséplő-gépek gyarapodása. — A földmivélési érdekek kiváló előmozdítására szolgálnak a vadvizek levezetésére készült és készülő levezető csatornák; ezen téren a lefolyt évben is sok történt, mert a megye alispánja ezen ügyre kiváló gondot fordít. A jegricska felső, a bezdán-szántóvái és a ferencz-csatornai jobb és balparti levezető csatornák teljesen elkészültek, a bukini, bacséri és kupuszina-monostorszegiek munkálatai folyamatban vannak. Menynyi termő föld lett ez uton a földmivélés számára megmentve!

Közlekedés. Legfontosabb közlekedési eszközeink az épített műutak. A lefolyt évben a városok belterületén eszközölt jelentékeny utkövezésektől eltekintve, a megyei műutálózat tovább fejlesztésére is sok történt. Képült a palánka-ujvidéki ut utolsó részlete 12-089 folyóméter hosszúságban; a bogojeva-rác-militics-hódsághi ut második részlete 7000 folyóméter hosszúságban; a prigleviczai ut a vasuti álló-

TÁRCZA.

Uj költő.

A magyar irodalom költői egén egy „uj csillag” tűnt fel. Neve az új költőnek Szabolcska Mihály, ki jelenleg külföldön, Genfben hittanhangoló, vagy talán már fiatal lelkész, s ki Calvin városában az ősi forrásnál szívja magába vallásának igéit és szeilemét, hogy azokat majdan valamelyik falusi templomunk katedráljáról hirdethesse.

A név nemesak ismeretlen még, de nem is valami magyaros és hangzatos. De meg fogja azt szépíteni a hozzá szokás, még pedig annál inkább, mennél több szép költemény alatt fogják olvasni.

Szépirodalmi lapjaink legjelesebbjének, a „Fővárosi Lapok”-nak jutott az a szerencse, hogy f. évi 6-ik számában az „uj csillag”-ot országos hírvé, s a kiváló tehetségre, költeményének közlése által hazai közönségünk figyelmét felhívja, melyeket az idézett lapból mi is sietünk átvenni, hogy azt, a tiszt. olvasó gyönyörködtetésére minél szélesebb körben ismertté, költőjét pedig hamarabb szeretetünk tárgyává tegyük.

Hogy Szabolcska jelzett költeményei legkivált Budapesten, az irodalmi körökben mily igen nagy s lelkes feltűnést keltettek, elég legyen erre nézve megemlítenünk Beöthy Zsolt kitűnő aesthe-

tikusunknak Vadnai Károlyhoz (a „Fővárosi Lapok” f. évi 7-ik számában) intézett nyílt levelét, mely a legáradóbb dícsérettel szól a költemények felől s szerzőjéről többek között így ír:

„Rég várjuk az új lírikust, ki a hangulatok finomságával tudjon hozzánk szólni s ennyiben modern legyen; de azért fölfogásának tiszta naivitásával, képzeletének eleven ihletével, érzületének nemességével és kifejezésének egyszerű bájával igazi költő legyen, Szívének érzésében, képzeletének játékában, hangjának csengésében: magyar költő.

Nem tudom, nem tudhatom, **6-e a régen várt,** vagy más valaki, a kit még nem ismerünk. Sok megszakadt költői pálya, sok megfoghatatlan ihletű költemény sejteti velünk, hogy a muza egy-egy esőjka nem mindig eljegyzés, olykor csak szeszélyes játék. Bárhogy legyen, az bizonyos, hogy liránk két gyöngygyel gazdagabb.”

A két gyönyörű költemény ime, itt következik:

Mért nem születél te...

Mért nem születél te
A mi kis falunkban,
Ott sem messze tőlünk,
Csak a szomszédunkban.

Csak a szomszédunkba,
De ott is szegénynek,

Falu rózsájának,
Falu legszebbjének.

Én meg soha, soha,
— Szegény fiu módra, —
Kis falunk határát
At ne léptem volna!

Ne tanultam volna,
Olvasni se másból:
Csak a te szeméből,
Csak a te orczádról.

Óh onnan se másról,
Onnan se egyébről,
Csak a szíveinknek
Örök szerelméről!

Alice.

Szép francia lány, hajnal szíve arcza,
Kélt szerelem ragyogása rajta.
Kit szeret, kit nem? azt én nem is sejttem,
De szeme, ajka el-elringat engem;
Néz rám szeliden s föl-főleseng ajakán,
„Szeretlek, szívből, igazán!”

Igy, így, magyarul. Ő maga nem érti,
S én nem akarom megfejteni neki.
Az isten érte már ha ver, ha áld meg,
Fehér homlokát mért pirostnám meg?
Hadd csengjen ott szép nevető ajakán:
„Szeretlek, szívből, igazán!”

Hol vette; könyvből? Hallotta? Ki tudja!
Tán egy ifju párt hozott ide utja,

máshoz 2000 folyóméter hosszúságban — összesen 21 kilométer és 89 folyóméter. A megyei úthálózat 998,3 kilométerre van előirányozva, ebből eddig 212,3 kilométer van kiépítve, kiépítendő marad 784 kilométer. Teljesen kiépültek: a zombor-bezdáni 19,4 klméter; a zombor-apatini 13,1 kilométer; a bajmoki vasut állomásig 2,5 kilométer; a nemes-militicsi vasut állomásig 2,5 kilométer; a szóntai vasut állomásig 2,5 kilométer; a topolyai vasuti állomásig 2,5 km; a zentai vasuti állomásig 1,2 km. Részben kiépültek: a zombor-óbecseiből 65,7 km., hátra van 26,6 km.; a zombor-zsabya-titliből 3,1 km., hátra van 100,3 km.; a baja-mélykúti-gombosiból 0,8 km., hátra van 23,2 kilométer; az újvidék-szegediből 33,5 km., hátra van 86,1 km.; az óbecseiből a vasuti állomásig 10 km., hátra van 0,5 km.; az adából a vasuti állomásig 1,4 km., hátra van 0,2 km.; az ókanizsából a vasuti állomásig 1,4 km., hátra van 0,3 km. Az úthálózat többi része 806,6 km. erejéig még csak tervben van. A 101,8 km. kész műút óriási értéket képvisel, és a bezdán-zombor kivéve mind a lefolyt 12 év alatt készült el; a munka lelkes kezdeményezője Sándor Béla volt alispán, most megyei főispán, buzgó folytatója Schmausz Endre alispán. Ezen kimutatásba a sz. kir. városok bel- és külterületén épült műutak nincsenek betudva. Ujabb vasutra a megye területén 9 előmunkálati engedély van; legkomolyabbnak és legfontosabbnak látszik a „Baja-Zombor-Ujvidék“ vasuti összeköttetésére célzó, melynek engedélyese Latinovits Ernő országgyűlési képviselő. E tekintetben a közönség haranguirozására nagyobb gondot kellene fordítani. Zombor és Apatin között omnibusz közlekedés indult meg.

Ipar és kereskedelem. A selyemtenyészés a megye területén a legnagyobb mérvű fellendülést nyerte, a haladás a lefolyt évben is igen jelentékeny volt. Baján guboraktár épült. Ezen iparkereskedelmi ág új hódítás. Szabadkán Sümeghy Ferenc szeszgyárat, Uj-Verbáson Frick Péter kenderáztató gyárat, Ujvidéken Redlich-Oerensstein malomkögyárat, melynek jelentékeny exportja van, Zentán Markovics Lajos gőzfűrészgyárat alapított, Ó-Becsén keményítőgyár létesült. Haasz veprováci tanító új szerkezetű len- és kendertörő gépjére, Szalay Károly zombori műlakatos Neptun kutjaira, Trogmayer Gyula újvidéki mechanikus kitérő szerkezetű fecskendőjére szabadalmat nyertek. Rónay Jakab pacséri tanító palapapírral kombinált könyvfedelet talált fel iskolai használatra, mely felesle-

S e kedves gyermek hallá akaratlan
E három szót egy édes pillanatban.
Igy mondta ajkuk szerelmök tavaszán:
„Szeretlek, szívből, igazán!”

S most mint a drága lelt gyöngyöt a gyermek:
Nem tudja, mit ér?, ugy adja szívének.
Rám-rám veti szép, pajkos szeme párját —
S minden szava itt, itt szívémen száll át,
Mig ahogy hallá, hévvel cseng ajakán!
„Szeretlek, szívből, igazán!”

S fölöttem halkán egy ragyogó ábránd,
Egy édes álom bontogatja szárnyát.
Hisz' eddig ugy is hiába kerestem
Lányszívet, a ki megértse szerelmem.
— S remegve nyulok kezeckéje után:
„Szeretlek Alice, igazán!”

Óh de hiába' lesem őt ezalatt,
Csak tiltakozik, hogy egy szó kimaradt;
De arca csak az, a régi, — szavamra
Nem gyul ki, ahogy vártam, pirosbabra.
Eivonja kezét és föleseng ajakán:
„Szeretlek, szívből, igazán!”

S pillámra köny ül, szívem összeszorul,
Igy fogok élni, egyedül, szomorun,
Ah mert ugy, szívből, igazán, ahogy én,
Nincs ki szeretne, nem is lesz, tudom én!
Csak gonyol a sors e leányka ajakán:
„Szeretlek, szívből, igazán!”

Szabolcska Mihály.

gessé teszi a palatáblákat. Szabadka gázvilágítást nyert. Artézi kutat furtak Zomborban, Zentán, Ó-Becsén, Csantavéren s ezek részben ipari célokra is felhasználhatnak. Verbáson a lótenyésztés emelésére szeptemberben lóvásárral egybekötött lóverseny volt.

A fentiekben szemünk elé tárul anyavármegyénk életének vázlatos képe a lefolyt 1890. évben, — azt hiszem, nincs az minden érdek nélkül és mindenesetre eléggé tanulságos. Mennyi érdemes munkaerő csügged el a mellőzés folytán vagy a számbavétel elmaradása által! Ez többé történni nem fog, mert az illetén évi összegezés, a mostaninál is szélesebb alapokra fektetve, a jövőben következetesen meg fog történni. A mult elmaradása és haladása egyaránt tanulságos; és most a beálló új év küszöbén méltán mondhatjuk: „A mult csak példa legyen most s égve honért, bizton nézzen előre szemünk!”

Dr. Margalits Ede.

Munkáskérdés és a Katholikus Legényegylet.

Isten áldja a tisztos ipart.

II.

I) Kisiparosaink mai helyzete.

(Folytatás.)

Midőn fájó szívvel látjuk kisiparosaink sanyaru anyagi helyzetét és szánandó szellemi állapotát, önkénytelenül is visszagondolunk ama boldog időkre, a **ezélek korára**, midőn eme nemes intézmény az ő szigoruan örkődő szabályaival minden kontárt kizárt az iparosok sorából és így nemcsak a becsületes mesteremberek becsületét őrizte meg a közönség előtt, hanem anyagi érdekeit is megóvta; midőn az iparos-segédek kellő kiképzetésére kellő gondfordítatot és ezáltal jóra való, ügyes és becsületes mesteremberek váltak belőlük; midőn amaz ép családias viszony, melyben a mester segédjeivel élt, ezek hit-erköcsi életét minden romlástól megőrizte és így nemcsak ügyes mesteremberekké lettek; hanem vallásos családapákká és a hazának becsületes, jóra való derek polgáraivá is váltak. De hát ami szétszakadt az szét van szakadva, és eme szakadást csak nagy ügygyel-bajjal, igen nehezen lehet orvosolni!

Ha azonban csak sóhajtozunk a létűnt boldogabb kor boldog állapot fölött, midőn az ipar oly szépen virágzott és az iparosok oly meglegedettek s boldogok voltak, ezel mégnit sem segítünk iparosainkon, mit sem lendítünk sanyaru erköcsi és anyagi belyzetén, — hanem tennünk is kell valamit! De mit?

Ami elmúlt, az elmúlt, — affölött már hiába comentálunk; hanem itt a jelea, előttünk a jövő!

Igaz, hogy szomorú kép tár elénk, ha kisiparosaink mai helyzetére tekintünk és félve tekintünk a jövőbe; de azért még nincs minden veszve, még nem késő, még tehetünk valamit, még így sokat tehetünk, es k lelkesítsen benünket a nagy magyart költőnek, Aranyak arany szavai. „Előttem a küzdőter életted a pálya; Az erőtlén csügged az erős megállja!” Mert nem sóhajtozni, nem lamentálni, hanem „tenni, a jelszó szerett barátim!” (Kölcsey.)

Vizsgáljuk tehát mindenekelőtt a társadalom eme fontos osztályának, az ipar osztályának sajgó sebeit és kutassuk eme káros állapot keletkezésének forrását, hogy tudhassuk minő gyógyító balzsamirt kell reá alkalmaznunk.

Nézzük minő az **inas**, minő a **legény** és minő a **mesterember** helyzete napjainkban.

Az inas. Eme bajnak kezdete mindjárt a tanév kezdetén kezdődik. **Az iparos-tanonez** ugyanis rendszeren szegény családból származik. Vajmi esekély ismereteket nyer az iskolában. Szegény szül-i írúlnak, ha minél előbb megszabadulnak egy kenyérvétőtől. Ha pedig épen árva gyermek, gyámja ugyancsak iparkodik lerázni nyakáról. Így történik azután, hogy a szegény gyermek már zsenge korában odaadatik valamelyik mesteremberhez tanulni — inasnak. Így kerül be a mester családjába, de nem családtagnak, hanem szolgának. Így ke-

rül be a mihelybe, — ez leend iskolája; de miú iskola! Igy kerül a legények közé — ezek leendek tanítói; de minő tanítók!

A mesterember manapság ugyanis — tisztelet a kivételeknek! — **nem atyja**, hanem csak **főnöke** a szegény inasnak, mivel emé fogva nem jóakaró atyai szelidséggel bánik hanem mint egy oly szegény párával, kinek rendeltetése a tőrés és szenvedés, — hiszen **inas**. **A mester családjában szegény inas minden inkább, mint tagja a családnak**: a legutolsó szolgaként hasznáják a mester, gazdaszszony, legények egyaránt. Ahelyett, hogy az illető mesterség elemeibe türelemmel bevezetnék, a mesterségre jóakarólag megtanítanak és a mesterség gyakorlására szükséges ügyességet jártasságot vele elsajátíttatnak, hogy úgy idővel szakavatott ügyes iparossá fejlődjék és váljék: a tegalacsonyabb szolgai és szolgálói teendőket végeztetik a szegény inással.

E közben az idő halad, nem vár senkit, ha mindjárt iparos-tanonez legyen is az. Az inas tanul; de mit? Megtanul sok mindent, csak azt nem tanulja meg, amit leginkább kellene tudnia, — saját mesterségét. Megtanul mosogatni, sikárolni, sepregetni, fűteni, vizet hordani, kapálni, gyomlálni, gyűjteni, szóval sok mindenféléher ért, de legkevesebbet ahhoz, amirehöz leginkább kellene, — saját mesterségéhez.

De talán megtanítják a mesterségre a legények, hisz a mihelybe is van egy kis ideje olykor-olykor betekinteni? Igen, megtanítják a legények, hisz ezek az ő tanítói manapság; de mire? Hát egyszerűen arra, amiben ők is járatosak, amiben őket is kiképezték dicső elődeik. Megtanítják káromkodni; mert hisz ez az ő napi imádságuk. Megtanítják trágár dalokra és erköcs-telen, piszkos beszédekre; mert hát ilyen az ő tarsalgó nyelvök. Megtanítják lumpolni; mert hát az ő templomuk a kore-ma, imádságos könyvük az ördög bibliája, a kártya, és ők egy héten többször is csinálnak „Blau Montag“-ot. Megtanítják a ledér életre; mert hát az ő főgyönyörítésök a kicsapongás. Megtanítják mindenre, csak egyre nem, — saját mesterségére. Ez az idő halad, az inas szorgalmasan tanul: megtanul mindent, csak a legszükségesebbet nem, — saját mesteriségét.

Node legytünk igazságosak, ne nézzük, ha mindjárt valóis, olyfekete szeművegen n világot, akarom mondani — a szegény mesterinas helyzetét. Tanul ő valamieskét a mesterségből is; hisz azért iparos **tanonez** a neve, hogy **tanuljon** is valamit! Ha jó felfogása van, hát mégis csak ragad rá valami; hisz látja, hogy dolgozik a mester — ha ugyan dolgozik; szemléli, hogy munkálkodnak a legény urak — ha ugyan a mihelyben vannak és nem valahol másutt; — de aztán a saját kezében is — no meg a hátán is — megfordul olykor-olykor a kaptafa és egyéb müttőeszköz! sőt a gondos mester pillantása is megakad néha a sarokban gubbaszkodó inason, és a legények is mutatnak neki jobbkedvű óráikban valamieskét: mert hát a gyermek növekedik testben, illő, hogy jártasságra a mesterségben is növekedjék!

De ezenfelül **szellemi kiképzetése** sem marad háttérben. Hisz elég alkalma van **hit-erköcsi oktatásokat** hallgatni a mihelyben! Korruk mesterlegényei — kevés kivételével — szorgalmasan megtanítják **káromkodni**; sőt meg is dicsérik szorgalmas tanonezukat, ha sikeresen tudja vizshangoztatni alkalomadtán a cifrábnál cifrább káromlásokat. Szorgalmasan képezik minden **szent ténykedésnek és dolognak kifigurázásában** és jókat nevetnek, az elért siker fölötti örömlükben, ha a tanonez szorgalmasan tanul.

Az **erkölestanra** pedig saját ledér életük és kicsapongó életmódjuk által oktatják. Sőt nagyobb **disz-előadásokat** is van alkalma hallgatni az inasnak, midőn a haragos mester a legényeivel, vagy a legények egymás közt hajba kapnak. És az inas hallgat, az inas tanul, az inas szorgalmasan halad a hit — erköcsi élet — **lejtőjén lefelé!**

És ugyan kitörődnék manapság a szegény inással? Legföljebb mestere, hogy összeszedje; legföljebb a legények, hogy dühükkel rajta csillapítsák; legföljebb a járó-kelők, hogy a szegény, rongyosinast utjokból félrejeljék!

Ezalatt a tanonez-idő lejárobán van, az inas megnőtt, talán már pelyhedzik is az álla: igaz

ugyan, hogy mesterségéhez szépkeveset ért, hit-
erkölcsei életének sajkája már a kiinduló révben
össze van roncsozva, de azért mindegy, eljött az
ideje, fel kell szabadítani, hogy legyen legény
belőle, hisz csak nem maradhat — örökké inas!
A mester kezébe ad egy darabot, és ő hozzáfog
nagynehezen, talán valamelyik jószívű legény ut-
baigazítja a mestersége felé, sőt talán úgy suty-
tyomban sokat is segít szegénynek, hisz neki is
segítettek annak idején: és így végre elkészül,
ha nem is a saját ügyességét tükrözi is vissza, az
**ujkori remekmű, és az inas fölszabadul, legény
lesz!** Majd a többit elsajátítja vándorlása közben,
majd megtanítja a nyomorúság, — szokják rá
mondani!

b) **A mesterlegény.** Fölszabadult tehát az
inas. **Legény lett.** Első és főkötelessége **vándorolni.**
Nyakába veszi tehát a világot és megindul
vándorutjára a mesterlegény. Oh de minő e ván-
dorlás!

Ha az ember valamely járhatóbb országuton
halad, lépten-nyomon találkozik azon százanódó
alakokkal, kik madarak módjára vándorolnak vi-
dekre. Ruházatuk piszkos, hagyott színű, fakó és
rongyokban nyulik le testökről, mintha csak sa-
sokkal vitytak volna élet-halál harcát, lábujj-
ket nyári időben rendszeren kezökben hordják, hü-
vösebb, hidegebb időben madzaggal felkantározva
lábaikra kötözik a rongyos elnyűtt bakancsot:
kalapjuk széle elkopott már és a metsző szél ir-
galmatlanul keresztülsívit a basadékaik; hátukon
függ egy szíjjal összetekert kis batyu. (Bütnel,
vagy: Pintli) melyben egypár piszokkal szapa-
nyozott rongyos fehérmű képezi összes vagyonu-
kat; sápadt, kiélt arcuk a szenvedések, fára-
dalmak és aljas gyönyörűvezetek különböző ne-
meit elundorító disharmóniában tükrözi vissza: Szó-
val a nyomor és szenvedés megtestesült Lázár-
alakjai!

Vajjon kiesdők ezek? Talán koldusok? Oh
nem! A koldusok csak saját falujokban vagy vá-
rosukban járnak házról házra alamizsnát kéreget-
ni és csak elvétve látogatnak át egy kis visitre
a szomszéd községekbe... Ezen százanódó alakok
fölvilágosodott korunk mesterlegényei, kiket közös
gunynevőkön csak „Burschok“-nak szokás nevezni.
Ezek az országutak rongyos koldusai, kik egyik
vidékről a másikba szoktak időközönként vándo-
rolni és a vándorlás minden nyomorát átszenvedve,
félelmes alakokban rendszeren imáság nélkül kopog-
tatnak pár krajcárért ajtóinkon és ha esetleg nem
kapnak, szokás szerint dörmögve, káromkodva és
fenyegetőzve távoznak el nagynehezen küszöbeink-
ről. Uh mily alakok! Mily nyomorult alakjai mo-
dern korunknak.

De kiserjük csak tovább lépteiket, vajjon hova
térnek be, ha néhány krajcárkát kieszakoltak
alkalmatlankodásaikkal a nemesebb emberbarátok
zsebeiből? Minden egyes városban, sőt már a na-
gyobb községekben is vannak egyes „lebujok“
rongyos piszkos csapszékék, ezek valóságos bűn-
fészek az ő szállóik, it van a „Herber“, ide szok-
tak ők és egymásnak találkat adm.

Ők már ismerik egymást, hisz mindnyájan
kollégák! Eme helyeken dorbézolnak ők és ők
urak a csárdában, őket illeti meg a hegemonia.
Az a legnagyobb ne, akinek legtöbb krajcár esz
rög a zsebében. De gondoskodnak is róla, hogy a
piros piczulák valahogy megne penészedjenek zse-
bükben. Hordatják a suba-pálínkat derire borura.
Ez csakhamar fejükbe száll, elállja fáradt tagjai-
kat és megoldja nyelvüket! feloldja zaboláitól
érzeiket. Most megkezdődik a társalgás, de
minő épületes! Csak az a szerencse, hogy eme
piszkos csapszékék falai oly vastagon vannak
füsttel és piszokkal befödve, miszerint senkisé-
m veheti észre a szegényirt a lebujnak falain! A
tulságos szeszital élvezete által felszabadult
szenvedélyek erkölcsi nyilvánulásával nem akarom
befeketíteni eme lapokat. Elég az hozzá, hogy az
ilyképen dözsölők felett széttárja végre az est
sötét szárnyait s csakhamar éj borul reájok. En-
nek egy részét még átdörzsölvén egyenként és
lassanként csendes nyugalomra térnek! De hova?
Talán szegényes, de tisztességes fekvőhelyre? Ré-
gen volt az! Ilyenét ők vándorlásaik közben nem
ismernek. Az elcsigázott test végre is megkivánja
magát; a szem akaratlanul is lezáródik; már
csak ketes ködhomályban látja pislogni a csap-
szék olajos mécsének vattából fabrikált pislogó
kanócát; ekkor a szegény vándorló legény meg-

ágyaz magának; feje alá teszi jó puha vánkosnak
szegényes czokmókját s derekaljul veszi a csap-
szék padlóját; — és a szegény páriák számtalan
változatos hortyogásainak fei-felharsanó akkordjai
jelentik, hogy a ház népe rendes álomba szende-
rült. S még szerencsés az a szerencsétlen, akinek
az ivó kérges padlóján jut elegendő hely; mert a
többiek az istálló jászolai- és szénatartóiban kény-
telenek nyugovóhelyeket keresni. Bizony elszor-
morító lehet egy ilyen éjjeli szállódat szemlélni!
(Folytatás köv.)

Rici.

A koresolya a hölgyeknél.

Gróf Csáky Albin közoktatásügyi miniszter
ő exellentiaja a magyar iskola reformatoránul
mutatta be magát s intézkedései bizonyosan meg-
őrzik emlékét a magyar iskola történetében. Ezek
között kiváló helyet foglal el gondoskodása az if-
juság testi neveléséről. Az agyvelő kiképzése mel-
lett a test kiképzésre hosszú ideig nem gondoltak
kellőleg a magyar közoktatásügy vezéreiből. A
vágy, hogy utolérjük Nyugateurópa nagy kultur-
nemzeteit, majdnem kizárólag a szellemi térre irá-
nyította figyelmünket; minden erőnköt megfeszít-
tettük, hogy a fokozott tanulással megszerezzük
a fegyvereket, amelyek szükségesek, hogy egyen-
lő chanceok közt mérkőzhessünk az előrehaladott
országokkal. Mialatt ekképen igyekeztünk gyűjteni
erőnket a szellemi téren, megfeledekeztünk arról,
hogy üdvös eredményt csak a szellemi és a testi
erők harmonikus fejlesztésével várhatunk. Pedig
megbosszulja magát igen gyorsan, ha az elmét a
test rovására igyekeztünk művelni, mert ebből az
elme túlterhelése, a test elhanyagolása és mind-
kettő elsatnyulása származik. Tapasztalhatjuk má-
ris ennek az egyoldalú iskolai irányúnak a szomorú
következmenyeit. Tekintsünk végig az egymást
követő nemzedékek erő- és egészségi viszonyain s
azonnal megértünk mindent.

Gróf Csáky Albin megértette az aggasztó je-
leket, és azóta, hogy a magyar közoktatásügy
elén áll, egyik legfőbb gondját képezi a testi ne-
velés előmozdítása. Éles látásával azonnal felfog-
ta, hogy a közoktatásügy reformálása csak úgy
járható üdvös eredménnyel, maradandó haszonnal,
ha a testi nevelés reformálásával halad karöltve.
Eme bölcs fölfogás eredményét kell látnunk abban
a rendeletében is, a mely leányiskolákban meg-
akarja honosítani a koresolyázást. Ha lehet jogos
panaszunk a fiúk testi nevelésének elhanyagolása
miatt, hogy leányok hi j j á v a l m a r a d n a k
majd minden testedző gyakorlatnak. Azelőtt, a régi
jó időben, legalább a ház körül végzett munkák
erősítették az ifju kisaszonykát. Ez lasanként
egészen kimegy a divatból, és mind nagyobb mér-
veket ölt az elpuhulás. Pedig az emberiség elsat-
nyulása nemzedékről-nemzedékre öröklődik, épen
ugy, mint akár milyen betegség, s ennek közvé-
títésében igen előkelő szerepet játszik az anya. A
gyöngye, beteges, kimerült, ideges anya gyermeke.
Hát még az unokája! Rágondolni sem jó. Ellenben
az egészséges életvidor, életerős asszony egészséges
erős, gyermekekkel ajándékozza meg a családját
s a nemzetet és jogosan követelhet magának ab-
ból részt, ha az utba következő nemzedékek a fej-
lődés reményteljes útján haladnak, a helyett, hogy
a satnyulás szomorú lejtőjén süllyednének alá. A
közoktatásügyi miniszter ennélfogva kétszeres elis-
merést érdemel, amikor a leányok testi nevelését
igyekezik fölkarolni.

A koresolyázás hasznát nem akarom fesze-
getni. Vannak a koresolyának barátai, vannak el-
lenségei. De ez utóbbiak, akik mindig attól fél-
nek, hogy a leányok meghűlnek vagy lábukat tü-
rik, meglehetősen háttérbe szorulnak. Háttérbe
szoritja őket a divat. Ez olyan hatalom, amely
előtt meghódolnak a sport légesökönnyösebb ellen-
ségei is. Nem is olyan közönséges kis hatalmasság
ez, hanem valóságos nagyhatalom. A koresolyázás
pedig úgy szólván az egyetlen sport nem, mely
Magyarországban divatba tudott jönni és mindegyre
erősebben hódít. És, ami különösen örvendetes,
a nők között is. Asszonyok és lányok egyaránt lel-
kesen áldoznak Halifaxnak. Ez a divat alapossá
teszi reményünket, hogy a rendeletnek kellő fo-
ganaftja lesz. Ha azután sikerül rendszeresen meg-
honosítani a koresolyázást, ennek üdvös hatása nem
fog elmaradni, mert a koresolyázásnak kettős jó ol-
dala van: az erősítő mozgást összekapcsolja a hideg
tisztá levegő élvezésével. Testi gymnasztika és tüdő-

gymnasztika egyszerre. És ha a lapokban megfordult
az a hír, mintha a koresolyázást egyenesen a tüdő-
vész ellenszere gyanánt kellene tekinteni, ilyen for-
májában nem is áll meg, annyi bizonyos, hogy ki-
tűnő hatást gyakorol a tüdőre, mely, ha nem is tu-
berkulózis, legfőbbbet szenved amiatt, mert egyáta-
lán kevés lélegzetet veszünk és még kevesebbet lé-
legzünk be tiszta, üdítő levegőt.

Azért a mamáknak semmit sem ajánlhatunk
melegebben ebben a hideg időben, minthogy okulja-
nak a miniszter helyes rendeletén és küldjék leánya-
ikat koresolyázni. Koresolyapályánk már van, még
pedig elég jó. Persze, a szükséges óvatosságot
nem szabad sem elől tévesztetni a koresolyázásnál
sem, mert különben igazoljuk azokat, a kik meg-
hűléstől és lábtöréstől féltik folytonosan a kor-
esolizókat. Jó cipő és jó koresolya, ezek az alap-
kellékek. Könnyen és olcsón lehet hozzájutni mind
a kettőhöz. Jäger-féle gypaju alsóruha nagyon aján-
latos a meghűlés ellen; ezélszerű továbbá a kor-
esolyázás után darab ideig járkalni a szabad leve-
gőn s nem kellene bemeni rögtön sem fűtött szo-
bába, sem beülni hideg kocsiába. Sz á j o n á t
l é l e g z e t e t v e n n i p e d i g s e m i s z i n
a l a t t s e m s z a b a d. A lélegzés a nyitott
szájjal minden körülmények között rontja a tüdőt;
hidegen erős mozgás közben azonf lül tetemesen
előmozdítja a meghűlést. Azért a kedves hölgyek
bármily nehezűkre essék, legalább b
koresolyázás közben tartsák csuk-
v a s z á j a c s k á j u k a t, és vegyenek lélek-
zetet orrukon. Hogy a fűzöt hagyják odahaza,
mikor koresolyázni mennek, azt nem is merem
ajánlani, mert hiszen épen ilyenkor nyílik pompás
alkalom a gyönyörű természet — és kié nem volna
az? — érvényreemelésére; hanem hozzanak lega-
lább annyi áldozatot saját becses egészségüknek,
hogy n e f ű z z é k b e m a g u k a t i g u o
e r ő s e n. Hagyják nyitva a fűzöt úgy, hogy sza-
badon működhessék tüdejük, mert különben elvesz
a koresolázásnak felehaszna. Végül magas sar-
k u c i p ő b e n n e m e n j e n e k a j é g r e,
mert mennél magasabba sarok, annál hamarabb
történhetik lábtörés.

Helyi és vidéki hírek.

— **Meghívó.** A „Zentai Önkéntes Tűz-
oltó Egylet“ folyó év január hó 18-ik napján
délután 2 órakor a kö-ponti népiskola rajztermé-
ben zendes évi közgyűlést tartandja, melyre az
Egylet működő, alapító és pártoló tagjait ezennel
tisztelttel meghívom. A közgyűlés tárgyai: 1.)
Parancsnoksági jelentés az 1890. évről. 2.) Pénz-
tárnok jelentése a pénzt állapotáról. 3.) Szertárnok
jelentése az egylet vagyonáról. 4.) Előterjesztése
az 1891. évi költségvetésnek. 5.) Netaláni indít-
ványok tárgyalása. Zentán, 1891. január 2-án.
Matkovits József s. k. főparancsnok.

Táncvigalmak. A zentai gazdakör ma
este tartja meg felolvasással egybekötött táncesté-
lyét. — Az „ipartestület“ — irodaszerének gyar-
apítására. (Hát a szegén iparos-tanulók segélye-
zése hol maradt? — Szedő gyerek.) — febr
hó 1-én ad táncvigalmat Farkas Orbánnál. —
A kereskedő ifjak társulata febr. 7-én rendez
fényes bált a nagyvendéglő dísztermében, —
A „népkör“ társas-estélyei jan. 24- és febr. 7-re
tűztettek ki. Az étóbbiakból különben a tiszt. ko-
zönség meghívók által bővebben is fog értesülni.

— **Bölcs tanács.** Egy fehér szakálás
öreg ur aminapában beállított Heiszler barátunk
gyógytárába s áthivatván a szomszédból Aladár
barátunkat, a két szerető testvérnek, t. i. Ferencz-
nek és Öcsésének a következő bölcs tanácsot adta
örökség gyanánt: Gyerekek, mondok én nektek
valamit arról, hogyan lehet — takarékoskodni...
Ugy-e, ti mindennap megisztok legkevesebb egy-
egy pohár sör? „Igen is!“ No, látatok! Ez 10 kr.
mely havonta 3. egész öven át pedig 36 forintot
teszen ki. Ne igyatok ti sert, hanem igyatok e
helyett jó ártézi vizet. Pompás ital, nem kerül
pénzbe! A ser ártat pedig tegyétek be a takaré-
pénztárba. Meglátjátok, tíz év lefolyta alatt a ser ára
felszaporodik 500 frtra. És ha csak 40 évig is
berakjátok a félretett napi 10-10 krjt, micsoda
nagyszerű tőkét gyűjtötök magatoknak. Ime fiam,
igy lehet meggazdagodni. Szervuszatok... Hogy
ki volt ez a fehér szakálás, öreg ur, annak ki-
találása — nem kerül fejtörésbe.

— **Népszámlálásnak.** Széltiben be-
szélik a városban, hogy a számláló ügynökök kö-
zül 2-3 oly felületes és lelkiismeretlen munkát
teljesített, hogy jutalom helyett szigorú büntetést
érdemelne. Van több család, s vannak egyes fér-
fiak melyek nincsenek fölvéve. Így tudomásunk
szerint, nincs összeírva Schambach főpinczérjenek,
Deutsch Ignácznak a családja, hol pedig — a

eseléddel együtt — heten vannak. Nem iratott fel továbbá Barkóczy Izsó (lakik Hackeréknél), nem Flesch Gáspár sem (lakik Gubriczky cukrásznál), sőt mint a „gonosz nyelvek” beszélők, magát a népszámláló ügynököt főnököt, a v. közgazgatási tanácsost is kihagyták a listából, s csak utól gosan, tanácsos uram rimánkodására, olyan kegyelemképen írták légyen be. Hát még a felülvizsgálat mennyire hibás alakra van fektetve. Az egész város területére összesen két felülvizsgáló lett kirendelve n. m. a v. polgármester és az adóügyi tanácsos. Legalább is tíz kellett volna. Mikor lesznek azok kettőn készen a hibák és hiányokkal feltajstromok kiigazításával? Innen van aztán az, hogy még a kerületből a végeredményt e számunkban már közvétehetjük, addig itt helyből, a zentai adatokkal várunk kell még 10—14 napig

— **Alakuló közgyűlés.** Az „izr. betegsegélyző egyesület” f. hó 11-én tartotta meg első alakuló közgyűlését, Deutsch Farkas idl. elnök vezetése mellett. Az eljenzéssel fogadott elnöki megnyitó beszéd után a rendes tisztújítás ejtetett meg. Elnök lett egyhangulag Deutsch Farkas; alelnök Fischer Miksa; titkár Bergel Emil; pénztárnok Bergel Ignác; orvos dr. Méry Mór; tiszteletbeli tagok: A „Zentai”, a „Z. általános” és a „Z. Vidéki” takarékpénztárak igazgatói, továbbá Markovits L. fűrészgáros, Matkovits Lajos, Gfrerer Miklós és Boromisza János. Miért került a zsidó betegsegélyző egyesület tiszteletbeli tagjai közé e 3 római katolikus férfi? Talán csak nem a német-bankó kedvéért?!

— **Szemrehányás.** A „Zentai I. nőegylet” egyik választmányi tagjától komoly szemrehányást vettünk, amiért mi lapunkban az egyesületet semmittevessel vádoltuk. A tisztelt választmányi tag szerint nem a nőegylet oka annak, hogy újraalakulása, azaz: hosszú egy óta kénytelen az I. nőegylet tétlenül vesztegetni, hanem egyedüli hibás ebben a városi hatóság, mely egy év leforgása alatt sem vett magának annyi fáradságot, hogy az I. nőegylet tulajdonát képező tőkepénzt az elnökségnek átadta volna, melyet különben egy órányi idő alatt el lehetett volna végezni. Hogyan és mily fokú nyomort enyhítsen az egyesület, — argumentált a lelkes választmányi tag — akkor, midőn azt sem tudja, menyit is tulajdonképpen az az összeg, melyre számításra lehet? — Igazságos emberek lévén, készséggel adtunk lapunkban helyet e szemrehányásnak, mely tulajdonképpen nem is minket, hanem egyenesen városi hatóságunkat illeti meg. E helyreigazító felszólalás után pedig erős bennünk a remény, mikép érdemes városi hatóságunk elvégre még is csak megmozdul, s a kérdéses alaptöket mihamarább át fogja szolgáltatni jogos birtokosának, az I. nőegyletnek. Pax vobis!

— **Páros-viaskodás.** Ez egyszer nem a szalon parkettjén, hanem kint, az Isten szabad ege alatt; nem a casinó jour-fixes tagjai, de a nép fiai között esett meg a duellum. A dolog pedig úgy esett meg, hogy a „tőpart”, a mint ez már a magyarnál szokás, kétfelé huzott és 1891-re két pástor-embert fogadott, egyik rész az Andrást, másik meg a Jóska, holott e tisztség csak egynek dukált volna. És valaminségesen két dudás egy csárdában elnem férhet, azonképen két pástor az utcán szörnyűségesen összeveszett egymással s elkezdtek viaskodni a — tülkökkel s rövid idő múlva két hangos szólamu tülök s két egészséges fej lett összeroncsolva. A dolog vége pedig oda lyukadt ki, hogy a tőparton ez idő szerint már sem az András sem a Jóska nem pástor, hanem a — Ferencz.

— **Adai társadalmi élet.** Kedves szomszédaink az adai újabb időben élnek társadalmi életnek örövendek. — A kaszinó Sylvester estélye kitértően sikerült; jelenleg pedig a legifjabb adai egyesület: az „Athletical club” mozgósítja minden erejét a febr. 4-én rendezendő hangversenyre s az evvel egybekötött táncmulatságra. Ft. Almásy Miklós ur egyik legújabb szerzeményét egy szerb rapsodiát fogja eljátszani. Amint az alanti programból kitetszik, élvezetes estélyre lesz, kilátás. — Városunkból is többen fognak átrándulni Adára ez alkalomra. A hangverseny műsora a következő: 1. Schubert, inpromptu, zongorán előadja: Ft. Almásy Miklós ur. 2. Liszt, magyar rhapsodia, előadja: Wolf Etelka k. a. 3. Szécsi F., Bál után, magán jelenet, előadja: Dwelly Mariska k. a. 4. Rubinstein, magyar fantasia. Zongorán előadja: Eugelmann Irma k. a. 5. Szerb rhapsodia. Zongorán előadja: a szerző, Ft. Almásy Miklós ur.

— **Közgyűlés.** A „Zentai ipartestületi segédek önképző (?) és betegsegélyző (?) egyesület” jan. 25. d. u. 2 órakor tartja évi nagygyűlését az Eugen szálloda dísztermében. A meghívóban ilyen tárgysorozati pontot is olvastunk: „Tisztikar jelensége a lefolt 1890. évről.” Ez a jelentés pedig, ha igazat akarunk mondani így hangozhanna: Jelentjük a nagygyűlésnek, hogy 1890-ről nem jelentünk semmit, mivel egész éven át nem is tettünk semmit. — Mi a tiszt. iparos ifjúságnak csak annyit mondunk: Legyenek türelemmel, nemsokára eljő az idő, midőn rájuk is fog egy jobb kor következni, ha t. i. azt a jobb kort ők is segítenek előmozdítani.

— **Szülői bánat.** Klenóczky Pál előretörékvő derék iparos-felebarátunkat és nejét nagy csapás érte: 6 éves Mariska nevű kedves s okos lányuk e hó 13-án elköltözött bánatos szüleitől egy boldogabb hazába, a menybe. A soha el nem múló emlékezet viraszson a drága hamvak felett.

— **Népszámlálási adatok.** A d. a. n. 1862 gyűjtő iven összeíratott 5518 férfi és 5524 nő, azaz 11,042 lélek (10 év előtt 9693 volt a lélek szám s ezert a szaporult 1349). — **Martonoson** egybeíratott 5703 lélek (10 évi szaporulat 577). — **Moholon** a lakosok száma 9515, melyből férfi 4690, nő 4825; magyar 6010, szerb 3505 (10 évi szaporulat 1773). — **Ó-Kanizsán** találtatott 15,962 lélek (10 évi szaporulat 2833). — **Topolyán** összeíratott 10,932 lélek (10 évi szapor. 1480). **Szegeden** a tanyákkal együtt van 85,050 lélek (1881-ben 74,094 volt). **Csantavéren** 5372 lélek találtatott, kik közül 3091, nő 3181.

— **A nép phantasiája.** Adai levelezőnk írja: Amerikából hazakerült ex-gabonakereskedő, Löbl felől az itteni nép egész meséket tud regélni. Hogy micsoda karbunkulus drágaságokat és mi mindent mást hozott magával a tul élhességéből kéjtelenkéjuzást teljesített Löbl. Pedig hát dehogyan hozott vissza az Istenadta valamit. Sőt még azt is ott hagyta, a mije volt t. i. a szakállát, mire pedig a régi időben adtak is vagy 100,00 forintot.

— **Művészi körut.** Reményi Ede, világhírű hegedűművészünk mielőtt végleg visszatérne Amerikába, Magyarországon körutat szándékozik tenni. Hangversenyezni fog hazánk kiválóbb városaiban s mint h. ill. Szabadkára is lejön március elején. Nem jó lenne városunk részére is megnyerni? Reményi Zentán már egyizben hangversenyezett, s mint tudjuk városunkból a legkedvesebb emlékekkel távozott. Hátha ismét eljönne közbénk!

— **Kénytelen láb-fürdő.** Gfrerer Jakab, hid vállalkozónk öcsese az elmúlt héten egy kis lábfürdőt vett a Tisza folyóban. Amint ugyanis a jégen a hidjavítási munkálatokat fölülvizsgálta, a laza jég-kéreg letört alatta és puff! Jakab ur a hideg vízbe zuhant, szerencséjére azonban csak térdig, mert a közelben levő gerendákba hirtelen belekapaszkodott és az elősiető munkások kihúzták vissza jégre. Ezért nem tanácsos a folyó hóval fedett jégén ide-oda járkalni.

— **Uj bácskai csatorna.** A m. kir. földmiv. minjster a kereskedelmi m. kir. minjsterrel egyetértve egy merész francia tengerész mérnöknek, Massalski Józsefnek megadta az előmunkálati engedélyt arra, hogy: a Duna és Tisza között egy nagy csatornavonalat húzhasson. A csatorna Szegedet-Bpesttel, Szabadkát-Szegeddel, a Ferencz-csatornát pedig Kulától kiágazva, Szabadka alatt köti össze a fővonalal. — Míg ez a terv megvalósul, addig nagyon sok víz lefolyhat még a — Csik-éren.

A közönség köréből.*

A „Zentai Néplap” f. é. legutóbbi számában felőlünk, zentai izraelitákról az mondatik, mintha mi közölünk sokan a népszámlálás alkalmából anyanyelvök gyanánt „német”-ot irattak volna be, mintha mi még ma is germánok volnánk. . . .

Ez az állítás nem igaz. Az való, hogy a 193 zentai zsidó család közül néhányan csak nem régebben telepedtek le hozzánk külföldről s így ezek még nem tudván magyarul és nem is e hazában születvén, iratták be anyanyelvükül a németet.

De a leges legnagyobb rész mind magyar honpolgárnak vallotta magát, a minthogy szívvél és lélekkel magyarok is vagyunk: Hiszen gyermekeink az anyanyelvén, a magyaron kívül mást nem is tudnak beszélni!

Higyen nekünk abban a „Z. Néplap” ha nem is névben, de érzelemben mi is vagyunk olyan jó magyar hazafiak, mint bárki más. Sőt sok nagyképekűdönél még külföld magyar honpolgároknak is tartjuk magunkat, mert mi édes hazánkat, a magyar államot szántsándékkal soha, semmiben nem rövidítettük meg, mint teszi ezt napjainkban igen-igen sok gentry, köztük nemes-podhrogyi idős Kozits István is — behajthatlan adóhátralékaival. Enyit az igazság érdekében.

A zental izraelita vall. polgárok nevében:

Több zsidó családfő.

*E rovat alatt közlötökért nem vállal felelősséget — a szerk.

Vasuti menetrend

(Érvényes 1891. évi január 15-től.)

Ó-Becse — Szabadka.

(Vegyesvonatok.)

Ó-Becse	5.20	reggel,	3.30	délután
Bács-Petrovoszellő	5.40		3.58	
Mohol	6.21		4.30	
Ada	6.36		4.46	
Zenta érkezik	7.10		5.20	
indul	7.30		5.49	

Bogaras	8.—	6.10
Ó-Kanizsai szállás	8.36	6.46
Békova	8.54	7.05
Szabadka	9.21	7.32

Szabadka — Ó-Becse.

Szabadka	5.35	reggel,	3.42	délután
Békova	6.05		4.13	
Ó-Kanizsai szállás	6.37		4.45	
Bogaras	7.02		5.11	
Zenta érkezik	7.29		5.39	
indul	8.04		5.59	
Ada	8.40		6.36	
Mohol	9.08		7.04	
Bács-Betrovoszellő	9.27		7.20	
Ó-Becse	9.55		7.50	

Zentától Szegedig.

Zentáról indul	9.10	reggel,	6.06	este.
Adorján	9.37		6.33	
Ó-Kanizsa	10.13		7.09	
Martonos	10.28		7.24	
Horgos	10.48		7.44	
Röszke	11.22		8.19	
Szeged érk.	11.46		8.42	

Szegedtől Zentaig.

Szegedről ind.	5.14	reggel,	2.30	délután
Röszke	5.40		2.56	
Horgos	5.58		3.14	
Martonos	6.34		3.50	
Ó-Kanizsa	5.03		4.19	
Adorján	7.27		4.44	
Zenta érk.	7.51		5.10	

Felelős szerkesztő: Harsányi János.

Kiadó-laptulajdonos: Schvarcz Sándor.

Képes Családi Lapok

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap.

Szerkesztő: Brankovics György főmunkatárs: Váradi Antal.

Előfizetési ára:

a „Hölgyek Lapja” című dívatmelléklettel s a Regénymelléklettel együtt: Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyed-évre 1 frt 50 kr.

A „Képes Családi Lapok” XIII-ik évfolyamába lép az 1891-ik év első napjával. A magyar szépirodalomnak e hatalmas tényezője, a magyar művelt családoknak e szellemi kincse, újévi első számában Jókai Mórnak „Kétszerkötő négy” című regényét, Benitzky-Bajza Lenkének „Hasonlót hasonlóval” című elbeszélését, — Lauka Gusztávnak „A bölcső titka” című regényét, — báró Horváth Miklósnak „A csel” című elbeszélését, — Tábori Róbertnek „Sylvia” című regényét, — Rudnyánszky Gyulának, Dalmady Győzőnek költeményeit, Brankovics Györgynek „Az ajándékozás művésze” s Váradi Antalnak „A társadalom és a színház” című érdekes cikkeit kezdi közölni. A „Képes Családi Lapokat” a fentnevezett jeles írónok kivül még a következő neves írók és írónök támogatják, mint munkatársak, ez évfolyamban:

(Tolnai Lajos, Mikszáth Kálmán, Komócsy Lajos, Temérdek (Jeszzensky Danó), dr. Prém József, dr. Sziklay János, Inezedy László, Palágyi Lajos, Erdőy Dániel, Dengi János, Tölgyesi Mihály, Vértessy Gyula, Méry Károly, Murányi Ernő, Petri Mór, dr. Roditzky Jenő, Grosz Lajos, Csorba Palotai Ákos, Szandai Zénó, stb.; Benitzky-Bajza Lenke, Büttner Lina, Nagyváradai Mira, Kuliflay-Benitzky Irma, Harmath Lujza, Hevessiné-Sikor Margit, V. Gaál Karolina, Karlovszky Ida, Mericzay-Karossa Irma, Erzsike, stb. stb.)

A „Képes Családi Lapok” az összes szépirodalmi képes hetilapok között a legélénkebb, legváltozatosabb. Tartalma az irodalom minden változatát felöleli: képei a jelen eseményeit s a leghíresebb festők műveit mutatják be.

„Hölgyek Lapja” című s havonként kétszer megjelenő dívatmelléklete a legújabb divatképeket hozza s emellett a magyar háziasszonyoknak valósgos szellemi titkára, a mennyiben a nevelés, az egészség, a kertészet, a háztartás s a konyha terén nincs olyan kérdés, a melyet ne tárgyálna s nincs olyan titok, a melybe hölgyeinket be ne avatná!

Regénymelléklete négy kötet érdekes regényvel ajándékozza meg évenként az előfizetőit.

A „Képes Családi Lapok”-nak még a zöld borítéka is tele van mulattató közleményekkel, humoros apróságokkal, sakk-, kény-, szám-, kozma- és sporttalányokkal és szórójátékokkal, melyeknek megfjötti értékes jutalmakat kapnak.

A „Képes Családi Lapok” gazdag tartalma és számos melléklete dacára mégis a legolcsóbb szépirodalmi képes hetilap; éppen azért bizony számíthatunk minden honfú és honleány, minden magyar család támogatására és pártfogására.

Mutatványzókat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak a kik ez iránt — legelőször — levelezőlapon — hozzáférnek.

A ki az egész évre szóló hat frtyi előfizetői összeget husz krajczár csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak két eredet, regényt küld jutalmul.

A ki öt új előfizetőt gyűjt s az előfizetési összeget egyszerre beküldi, annak elismerésül egy díszes emlékkönyvet vagy egy — kiadásában megjelent — regényt küld.

Megrendelhető postautalványon minden postahivatalnál és minden könyvkereskedésben.

Előfizetéseket (a hónapok bármely napjától) elfogad a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala Budapest Nagykörön-utca 20. szám.